

Posudek diplomové práce Pavly Blatné *Fenomén šikany na základních školách.*

127 s., 17 titulů literatury, 2 metodické pokyny MŠMT, 38 internetových zdrojů

P. Blatná se zabývá tématem, o kterém se dnes často diskutuje jak v odborné, tak laické veřejnosti a existuje k němu poměrně solidní literatura. Diplomová práce je založena na její deskripci a interpretaci. (Poznámka - ne vždy je však zřejmé, z jakých zdrojů a v jakém rozsahu autorka čerpá, např. s. 31-34).

Téma je otevřeno tradičně analýzou pojmu agresivita/agrese, její typologie, teorií, jejichž podstatu autorka vystihuje sice stručně, ale bez přílišného redukcionismu (Freud, Lorenz, Adler, Fromm, Dollard, A. Bandura).

V další subkapitole jsou analyzovány biologické determinanty agresivity, otázky heredity a odchylné neurofyziologie mozku. K problematice pedagogické se práce dostává od kapitoly třetí, věnované výchovným předpokladům zvýšené agresivity. Autorka uvádí vybrané výchovné okolnosti, které vedou k rozvoji agresivity (např. nečitelnost vychovatele, vliv médií, pornografie, návykových látek, počítačových her – zde oceňuji oživení textu konkrétními událostmi, které dokumentují, že se nejedná svými dopady do reality o vlivy zanedbatelné).

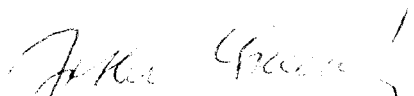
Od čtvrté kapitoly se diplomantka již zaměřuje na problematiku školní šikany. Na základě literatury definuje jev, provádí klasifikaci typů a druhů šikany, velmi přínosné je zprostředkování pohledu na novější formy šikany, jako je kyberšikana a „happy slapping“. Autorka se nechrání jen úzké představy školní šikany, kde jsou aktéry žáci navzájem, ale představuje i další modely, např. rodič šikanující učitele, žák šikanující učitele, šikana učitelem. I když jsou tato témata jen navozena, ukazují, že problém školní šikany přesahuje rámec školní třídy. S oporou o Koláře jsou dále popsány jednotlivé fáze šikany, tentokrát již v kontextu třídy, v obdobném duchu je podána typologie agresorů a obětí.

Text dále, v páté kapitole, mapuje možnosti školy šikanu řešit – představuje důležité školské dokumenty a provádí jejich analýzu (metodické pokyny MŠMT), uvádí šikanu do souvislosti s právními normami (zde je zajímavá skutečnost, že pojem šikana český právní řád nezná), pojmenovává možnosti výchovných opatření školy a popisuje roli dalších vybraných institucí školských i neškolských při zvládnutí tohoto jevu (pedagogicko-psychologické poradny, OSPOD, linky bezpečí, SVP – i s příklady dvou konkrétních pracovišť, policie, MŠMT). Text je proložen třemi kasuistikami problémových dětí. Dílčí výhrada – při četbě vzniká určitý dojem neutříděnosti v řazení institucí, potažmo informací. Praktickým přínosem textu pro školy je představení informačních zdrojů užitečných pro prevenci a řešení šikany a vybraných akreditovaných kurzů.

Závěry:

Diplomová práce systematicky mapuje fenomén šikany v prostředí školy, odborný styl je kultivovaný a svědčí o zvládnutí problematiky. Cenná je vazba na empirii prostřednictvím praktických příkladů projevů agresivity a šikany v životě dětí a dospívajících a kasuistik problémových dětí i s pokusem o reflexi vývoje případu. Práce splňuje požadavky kladené na diplomové texty, a proto ji doporučuji k obhajobě s předběžným hodnocením výborně.

7. 5. 2008

PhDr. Jitka Lorenzová, Ph.D., oponentka DP